

PISEMKO

BOŻE NARODZENIE 2016



STOPKA REDAKCYJNA:

Przygotowanie, zespół redakcyjny

Krzysztof Warzocha, Adrian Lipczyński, Damian Pajda

OPIEKA: Mariusz Drwał

Zakład Poprawczy w Tarnowie

33-100 Tarnów, ul Klikowska 101

NUMER SPECJALNY

ZAKŁAD POPRAWCZY W TARNOWIE

BOŻE NARODZENIE

Wigilia (z *łac.* *vigilia* – czuwanie, straż; *vigilare* – czuwać) – w tradycji chrześcijańskiej rozpoczęcie obchodów *świętecznych* wieczorem dnia poprzedzającego. Taki sposób świętowania osadzony jest ściśle w *żydowskiej rachubie czasu*, w której początkiem *doby* jest *zmerzch*.



W Kościele katolickim wigilia jest częścią każdej *uroczystości* (w tym niedziel). Na jej obchód składają się *I nieszpory* oraz *msza wigilijna*. Najważniejsza wigilią jest *Wigilia Paschalna*,

którą **Augustyn z Hippony** określił jako *matkę wszystkich świętych wigilii*

Boże Narodzenie, Narodzenie Pańskie – w tradycji **chrześcijańskiej** – święto upamiętniające **narodziny Jezusa Chrystusa**. Jest to stała **uroczystość liturgiczna** przypadająca na **25 grudnia**. Boże Narodzenie poprzedzone jest okresem trzytygodniowego oczekiwania (dokładnie czterech



niedziel), zwanego **adwentem**.

W **Kościółach**, które nadal celebrują **liturgię** według **kalendarza juliańskiego**(tzw. **Kościół wschodnie**, głównie **Cerkiew Greckokatolicka** i **Kościół prawosławny**), Boże Narodzenie przypada na 25 grudnia **kalendarza juliańskiego**, tzn. obecnie **7 stycznia** **kalendarza gregoriańskiego**.

TRADYCJE

Boże Narodzenie obok Wielkanocy jest najuroczyściej obchodzonym świętem. Jest to święto rodzinne, przeważnie spędzane w gronie najbliższych ludzi - sięga tradycjami dawnych czasów. Zachowały się nawet ślady obrzędów z czasów słowiańskich.



Do wieczery wigilijnej zasiadano z zapadnięciem zmroku, z chwilą ukazania się pierwszej gwiazdy pilnie wypatrywanej przez dzieci. Zaczynano od dzielenia się opłatkiem połączonym ze składaniem sobie życzeń. Piękny ten zwyczaj zachował się w Polsce do czasów obecnych. Dla dzieci jest to chyba najpiękniejszy wieczór w roku, w którym atmosfera baśni urzeczywistnia się na parę godzin, gdy pod pięknie ubrana choinka, w świetle kolorowych światełek znajdują prezenty o których marzyły.



**Niektóre obyczaje,
charakterystyczne dla
polskiego Bożego
Narodzenia:**

Na wsi stawiano kiedyś często niewymłócone snopy zboża w

czerech katach izby w której odbywała sie wigilijna wieczerza. Wierzono również, że o północy zwierzęta rozmawiają ludzkim językiem, lecz podsłuchanie takiej rozmowy nie przynosiło szczęścia. Powszechnym obyczajem jest kładzenie siana pod obrus, którym nakryto stół wigilijny.

DZIELNIE SIE OPLATKIEM

Najważniejszym i najbardziej wzruszającym momentem było i jest dzielenie się poświęconym opłatkiem.

Staropolskie opłatki były różnokolorowe i bardzo ozdobne. Dziś opłatki są białe i ozdobnie wytłaczane

Nazwa "opłatek" pochodzi od łacińskiego słowa "oblatum", czyli dar ofiarny. Dawniej człowiek składał ofiary nieznanym siłom - wodzie,

piorunom, wiatrom, trzęsieniom ziemi, by ustrzec się od tego wszystkiego, co mogło mu zagrażać. Praktyka pieczenia chleba praśnego, niekwaszonego, takiego, jakiego używał Pan Jezus przy Ostatniej Wieczerzy, pochodziła z czasów biblijnych, od Mojżesza i zachowała się w Kościele do dziś, choć obecnie ten chleb ma inny wygląd, jest bielszy, cieńszy i delikatniejszy.

Opłatki, jakie my dziś znamy (nebula - mgielka) pierwsi zaczęli wypiekać zakonnicy z klasztoru benedyktyńskiego we Francji. Stamtąd zwyczaj ten rozpowszechnił się na całą Europę i wraz z chrześcijaństwem przybył także do Polski. Opłatek używany był jednak wyłącznie do Mszy św. i do konsekracji komunikantów dla wiernych. Dopiero od XV



wieku stał się bardziej popularny, kiedy nastąpił jego masowy wypiek. Był przekąską do wina, środkiem do pieczętowania listów, smarowany miodem był przysmakiem dzieci.

Pięknym staropolskim zwyczajem jest zapraszanie na Wigilie ludzi samotnych - tak aby w ten wieczór nikt nie był opuszczony i smutny.

KOLEDA

Nierozłącznym elementem Świąt Bożego Narodzenia jest kolęda. Nazwa kolęda pojawiła się dawno temu. Wywodzi się ona od słowa "calendae", tak bowiem Rzymianie nazywali początek każdego miesiąca. Owe kalendy, szczególnie styczniowe, czyli noworoczne, obchodzili bardzo radośnie, bawili się, śpiewali, składali sobie życzenia i obdarowywali prezentami. Kościół



katolicki zniósł stary, pogański zwyczaj obchodzenia kalend, zachowała się jednak tradycja śpiewania pobożnych pieśni, sławiących narodziny Chrystusa, odwiedzania się w domach, kupowania świątecznych podarunków. W ten sposób do języka naszych dziadków weszło łacińskie

słowo "calendae" czyli kolęda.

Z biegiem czasu kolędą zwano nie tylko pieśń na Boże Narodzenie, ale także zwyczaj chodzenia po domach z życzeniami świąteczno - noworocznymi czy odwiedzanie przez kapłana parafian w ich domach . Trudno dziś ustalić dokładnie czas, kiedy pierwsze kolędy pojawiły się w Polsce. Prawdopodobnie mogło to być już w XIII wieku, kiedy to przybyli do nas ojcowie franciszkanie. Wzorem założyciela swego Zakonu, św. Franciszka z

Asyżu, który pierwszy urządził żłóbek wyobrażający Boże Narodzenie, propagowali kult Dzieciątka Jezus. Oni to zaczęli urządzać po kościołach szopki, oni też pierwsi organizowali jasełka - ruchome przedstawienia scen Bożego Narodzenia. Przy takich widowiskach na pewno śpiewano też i stosowne pieśni, jednak z tego czasu nie zachowała się ani jedna kolęda. Najdawniejsze kolędy, które znamy, pochodzą z wieku XV, a najpopularniejsza z nich to kolęda "Anioł pasterzom mówił". Kolędy nigdy nie poszły w zapomnienie, bo śpiewali je z ochotą wszyscy, młodzi i starzy, przekazywano je z pokolenia na pokolenie, a gdy wynaleziono druk, drukowano je i zbiory takich kolęd i pastorałek zwano "kantyczkami". Kolejne wieki przyniosły nowe kolędy, a największy ich rozkwit datuje się na wiek XVII i XVIII. Wówczas powstały znane do dziś kolędy, jak: "Wśród nocnej ciszy", "Lulajże Jezuniu", "Bóg się rodzi" i inne.

KOLEDA - ODWIEDZINY DUSZPASTERSKIE

Dawniej odwiedziny duszpasterskie rozpoczynano w Nowy Rok lub dnia następnego, a kończono w święto Matki Boskiej Gromniczej. Obecnie wizyty duszpasterskie trwają zazwyczaj dłużej, gdyż ludność Polski znacznie się zwiększyła. Z. Kolberg pisał: "Proboszcz lub wikary nawiedza "po kolędzie" domy wszystkich parafian. Towarzyszy mu organista z dzwonkiem i chłopiec z kobiałką. Ksiądz winszuje w każdej chacie Nowego Roku, wgląda w pożycie rodziny, wysłuchuje dzieci pacierza i katechizmu". Pierwsze wzmianki o kolędzie mamy w XVII w. Wówczas to prowincjonalny synod piotrkowski w 1607 r. i

gnieźnieński w 1628 r. zobowiązywał księży aby "na kolędzie grzeszników napominali każdego do pełnienia obowiązków i przyzwoitości, nieszczęśliwych pocieszali".



JASEŁKAPierwsze jasełka urządził dawno temu, w roku 1223, wielki miłośnik Dzieciątka Jezus - św. Franciszek z Asyżu w skalnej grocie w Greccio. Ojcowie i bracia z Zakonu zwyczaj ten ponieśli na cały świat, w tym także do Polski, gdzie już pod koniec XIII wieku pojawiły się figury przedstawiające całą scenę Bożego Narodzenia. Nadszedł jednak czas, gdy ludziom znudziło się oglądanie drewnianych czy kamiennych figur. Pomysłowi bracia zakonni zaczęli więc wystawiać najpierw ruchome figury, później zaś kukiełkowe i właśnie takie widowiska zaczęły gromadzić wielkie tłumy ludzi. Niestety reakcja ludzi na te przedstawienia nie była godna miejsca w jakim je wystawiano - kościoła i dlatego jasełka z nich usunięto. Zaczęto je wystawiać w różnych miejscach (większych domach, placach, ulicach). Jasełka zawsze rozpoczynają się sceną zbudzenia pasterzy przez aniołów. Zawsze jest też w nich

scena na dworze okrutnego króla Heroda, jest śmierć krążąca wokół jego tronu, która kosą ścina głowę, jest niesforny diabeł namawiający go do zabicia dzieci w Betlejem. Jest oczywiście Święta Rodzina przy żłóbku małego Jezusa, są pasterze i Trzej Królowie



przychodzący z darami. Nazwa - jasełka pochodzi od słowa "jasła", czyli żłób bydłą w stajni. Od tego "żłobu" powstał żłóbek, a od "jasła" - jasełka, w których głównym elementem jest żłóbek z małym Dzieciątkiem. Były okresy w naszej historii, gdy zabraniano wystawiania jasełek, tak było w zaborze pruskim i rosyjskim w czasie niewoli narodowej, tak było w okresie ostatniej wojny, tak było i w czasach stalinizmu.

CHOINKA

Na wigilie Bożego Narodzenia każda polska rodzina umieszcza w swoim mieszkaniu i dekoruje choinkę. Jest to jedna z najmłodszych tradycji wigilijnych.

Początkowo, w tym również na ziemiach polskich, popularna była "jodełka" czyli wierzchołek sosny, jodły lub świerku zawieszony u pułapu. Drzewko miało chronić dom.



i jego mieszkańców od złych mocy.

Choinka w obecnej formie przyjęła się w Polsce dopiero w XVIII w. i zwyczaj ten przeniósł się z Niemiec. Opisuje to m.in. Zygmunt Gloger w "Encyklopedii Staropolskiej": "Za czasów pruskich, tj. w latach 1795-1806, przyjęto od Niemców zwyczaj w Wigilie Bożego Narodzenia

ubierania dla dzieci sosenki lub jodełki orzechami, cukierkami, jabłuskami i mnóstwem świeczek woskowych".

Kościół był początkowo niechętny temu zwyczajowi, lecz szybko nadał choince chrześcijańską symbolikę "biblijnego drzewa wiadomości dobrą i złą" pod którym rozpoczęła się historia ludzkości. Choinkę wnosi się do domu w dniu, w którym wspominamy pierwszych ludzi - Adama i Ewę. Na choince nie może zabraknąć jabłek, bo właśnie te owoce były na owym biblijnym drzewie, a ponadto jabłko symbolizuje zdrowie. dawnych prostych ozdób i palących się świeczek.

PREZENTY

Wigilijny zwyczaj obdarowywania się prezentami początek swój bierze jeszcze z rzymskich Saturnaliów. W późniejszych wiekach przez Kościół został nazwany Gwiazdka, gdyż prezenty wręczano, gdy na niebie



zauważono pierwszą gwiazdę. Ową gwiazdę utożsamiano z Gwiazdą Betlejemską. Ponieważ ta była częścią wieczoru wigilijnego najbardziej zainteresowane były dzieci, nie zatem dziwnego, że to one z niecierpliwością wypatrywały pierwszej gwiazdki na niebie.

SW. MIKOŁAJ



Uwielbiają go wszyscy - dorośli i dzieci, bogaci i biedni, mieszkańcy dużych miast i małych miasteczek. Święty Mikołaj odwiedza nas 6 grudnia lub w wieczór wigilijny.

Wieść głosi, iż urodził się na przełomie wieków III i IV w Turcji. Krąży o nim wiele legend. Niegdyś był patronem żeglarzy i wędrownych kupców (urodził się w rodzinie bogatych kupców). Chronił ich od niebezpieczeństw podróży i zapewniał powodzenie w handlu. Patronował też wielkim przedświątecznym jarmarkom. Urodzeni 6 grudnia chłopcy dostawali imię - Mikołaj (Hamburg i Lubeka). Niektóre miasta uczyniły go swoim patronem: Nowy Jork, Amsterdam. Za opiekuna obrali go również uczeni, pasterze, bankierzy, a nawet więźniowie.

Święty Mikołaj ukończył seminarium duchowne i przez wiele lat był biskupem Miry, portowego miasteczka w Azji Mniejszej. Był człowiekiem wielkiego serca, pomagał biednym i potrzebującym. Rozdał cały swój majątek ubogim. Prawdopodobnie czynił też cuda. Obecnie Święty Mikołaj przynosi co roku prezenty 90

milionom dzieci na całym świecie. Zostawia je pod poduszką, w skarpetach, bucikach czy pod choinką.

W Polsce czekamy na niego 6 grudnia oraz w wigilię Bożego Narodzenia. Ubrany jest w czerwony płaszcz, a na plecach dźwiga ogromny wór z prezentami. Jeszcze nie tak dawno do polskich dzieci przychodził w asyście anioła i diabła. Anioł rozdawał grzecznym maluchom słodycze, a niegrzecznym diabeł wręczał różgi.

W Stanach Zjednoczonych Święty Mikołaj - Santa Claus ma długą białą brodę, czerwony żakiet, czerwone spodnie i duży wór z prezentami. Wchodzi do domów przez komin. Dzieci dostają prezenty w pierwszy dzień Świąt Bożego Narodzenia.

Spotkania z misjonarzem

W dniu 7 XI 2016 roku, w ramach kampanii „19 dni” Zakład Poprawczy w Tarnowie gościł misjonarza z Afryki księdza Piotra Boracę, obecnie pełniącego funkcję Sekretarz Dział Misyjnych diecezji tarnowskiej. Ksiądz Piotr przez wiele lat pracował w Kongo w Afryce gdzie wykonywał posługę jako misjonarz. W spotkaniu wzięła udział cała społeczność wychowanków, którzy oprócz spotkania z misjonarzem mieli możliwość zetknięcia się z

młodzieżą, wolontariuszami Ruchu Papieskiego Dzieła Misyjnego.



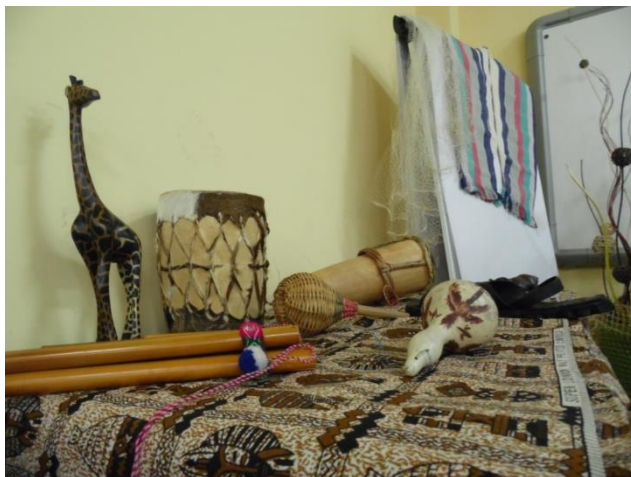
W trakcie spotkania wychowankowie wysłuchali informacji o pracy misjonarzy diecezji tarnowskiej, dowiedzieli się, jakie są zadania księży pracujących poza granicami kraju. Uczestnicy spotkania mieli także możliwość obejrzenia filmów

i zdjęć z krajów, w których pełniona jest posługa misyjna, a tym samym przybliżyć sobie zagadnienia związane z życiem w krajach afrykańskich, z trudnościami codziennymi związanymi ze zdobywaniem środków do życia, biedą panującą w wielu różnych miejscach Afryki.



Spotkanie przebiegło w miłej atmosferze, a wychowankowie z ciekawością oczekują następnej wizyty interesujących gości.

Kolejne spotkanie z księdzem Piotrem Boracą i młodzieżą z Ruchu Misyjnego miało miejsce w Zakładzie w dniu 9 XI 2016 roku. W tym spotkaniu chętnie wzięli udział wychowankowie Zakładu oraz niektórzy pracownicy. Tym razem oprócz opowieści kapłana uczestnicy mieli możliwość obejrzenia rekwizytów wykonanych przez mieszkańców Kongo, z którymi pracują nasi misjonarze. Po prelekcji księdza Piotra był czas na dyskusję, podczas której wychowankowie pytali o jego osobiste przeżycia związane z pracą misyjną, realia życia w krajach Afryki oraz niebezpieczeństwach z tym związanych.



W odpowiedzi usłyszeli wyczerpujące relacje misjonarza o realiach życia, niebezpieczeństwach w pracy misyjnej, trudnościach związanych z zabezpieczeniem podstawowych środków do życia i funkcjonowania.

Przez kilka dni od czasu ostatniego spotkania jeden z wychowanków prowadził jako wolontariusz zbiórkę do puszek na rzecz dzieci głodujących.



Podkreślić należy, że akcja spotkała się z dużym odzewem wychowanków i pracowników Zakładu, którzy dzięki spotkaniom chętnie zaangażowali się w pomoc potrzebującym. Podczas spotkania misjonarz prezentował kolejne materiały fotograficzne i filmowe poświęcone realiom życia w Afryce oraz pracy polskich misjonarzy. Chętnie odpowiadał na pytania uczestników spotkania. Rozmowy były prowadzone w serdecznej atmosferze i dały wiele satysfakcji wszystkim. Na zakończenie spotkania wręczona została kapłanowi puszka z darami serca od całej społeczności zakładowej.

SPRAWOZDANIE Z ZAJĘĆ „RACJONALNE GOSPODAROWANIE ŻYWNOŚCIĄ”

Zwieńczeniem działań prowadzonych w ramach kampanii 19 dni w Zakładzie Poprawczym w Tarnowie było **spotkanie w dniu 17.11 2016 roku, mające na celu propagowanie racjonalnego gospodarowania żywnością.**



Wychowankowie mieli okazję wysłuchać prelekcji połączonej z prezentacją multimedialną. Podczas zajęć zastanawiali się nad ilością marnowanego jedzenia na świecie, w Europie oraz w Polsce. Uświadomili sobie, iż wyrzucana żywność to również zmarnowane hektolitry wody oraz olbrzymia ilość energii zużytej do jej

produkcji, transportu i przechowywania. Wspólnie zastanawiali się jakie produkty są najczęściej marnowane i co jest główną przyczyną marnowania



Przygotowane przez nich paczki z gotowanych ziemniaków.

Chłopcy zapoznali się też z propozycjami posiłków, które można przygotować z resztek żywności. Podczas części praktycznej spotkania wychowankowie mieli możliwość samodzielnego przygotowania i degustacji tego typu potraw



jajeczna wszystkim przypadły do gustu.

W ramach podsumowania

zajęć zastanawiano się jak można ograniczyć straty żywności w domu i w szkole, a ponadto

przyczynić się do ochrony środowiska wykorzystując zasadę **4xP**: *planuj, przetwarzaj, podziel się, posegreguj*.



Na efekty zajęć należy poczekać, ale już teraz organizatorzy i uczestnicy spotkania są przekonani, że wzrosła





ich świadomość
ekologicznego, zdrowego i gospodarnego

stylu życia. Wychowanek Dawid Witos podsumował „nie miałem pojęcia, ile żywności marnuje się na świecie a tyle rzeczy, które są w domu można wykorzystać do przygotowywania posiłków i nie trzeba kupować nowych aby smacznie zjeść”.

Nic dodać, nic ująć.

Zajęcia przeprowadzili Magdalena Szulakiewicz i Tomasz Nieroda.

FESTIWAL ARTYSTYCZNY DZIECI I MŁODZIEŻY „ŚPIEWAJ Z NAMI”

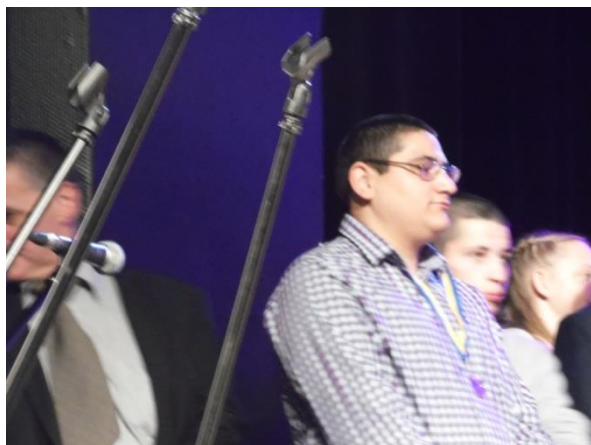
W miesiącu listopadzie 2016 roku odbył się Festiwal „Śpiewaj z nami”, przeznaczony dla dzieci i młodzieży uzdolnionej artystycznie. Impreza miała miejsce w Mościckiej Fundacji Kultury w Tarnowie. Wśród uczestników znaleźli się wychowankowie Zakładu Poprawczego w Tarnowie **Piotr Majewski i Klaudiusz Pilarz**.



Opiekę nad wychowankami sprawował **Pan Dyrektor Zespołu Szkół Zygmunt Kowal.**



Wychowankowie na konkurs przygotowywali specjalny program pod czujnym okiem opiekunów.



aby móc zaprezentować się z jak najlepszej strony.



Wychowanek Piotr Majewski śpiewał piosenkę “Nie boję się” Rikarda Kwieka” a wychowanek Klaudiusz Pilarz piosenkę własną “Niekiedy gleba wita”.

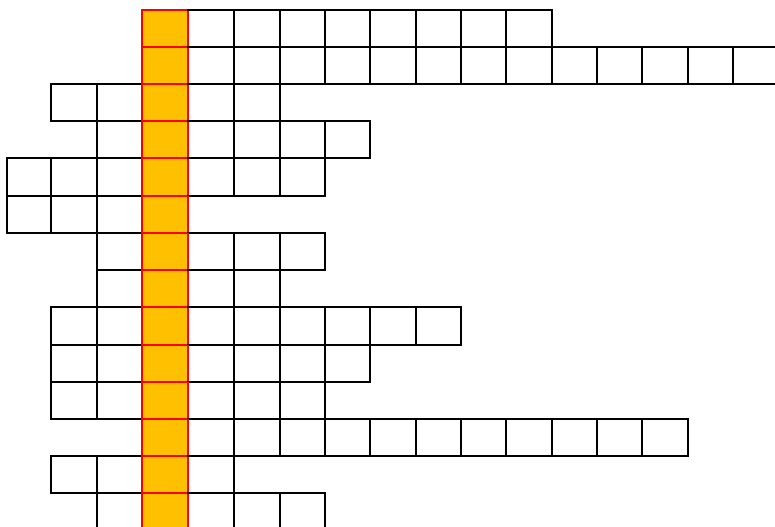
Oba wykonania bardzo się podobały a po ogłoszeniu laureatów były jeszcze większe powody do radości, ponieważ obaj wychowankowie **zdobyli I nagrodę**.

ZABIJ NUDE

krzyżówka

Rozwiąż krzyżówkę. W rubryki wpisz hasła.
Rozwiązanie krzyżówki (hasło) znajduje się w
kolorowej rubryce czytane z góry w dół.
Rozwiązania (tylko hasło) najpóźniej do dnia 20
grudnia dostarczyć do wychowawcy Mariusza
Drwała. **Wygrywają trzy pierwsze zgłoszenia!**

Śpiesz się i myśl 😊



Pytania :

1. Sport, w którym występuje Bartosz Kurek?
2. Jeden z Polaków w FC Napoli.
3. Imię skoczka narciarskiego "Żyła"
4. Po niej cieszą się piłkarze.
5. Imię słynnej polskiej biegaczki narciarskiej.
6.Trefl Gdańsk w siatkówce.
7. Najlepszy sprinter świata Usain
8. Jego prezesem jest Zbigniew Boniek.
9. Uprawia go Nadieżda Zięba.
10. Bartosz gracz Vive Tauron Kielce.
11. Skrzydłowy reprezentacji „Turbo.....”
12. Polska kolarka górską. Kojarz z zakładowym zwierzątkiem
13. Przydomek Agnieszki Radwańskiej
14. Gra w stolicy Polski.

ŻYCZYMY POWODZENIA.

ROK W SPORCIE

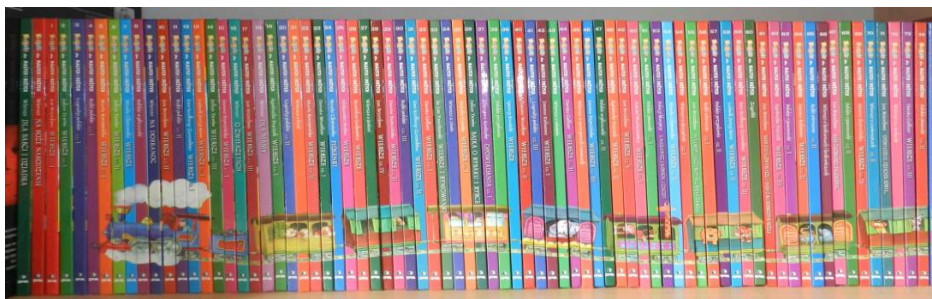
- Polscy piłkarze udanie rozpoczęli rozgrywki eliminacji do Mistrzostw Świata w Rosji. Po czterech meczach mają na koncie 10 pkt i zdecydowanie prowadzą w grupie. Najcenniejsze wydaje się zwycięstwo na Rumunią 3:0!
- Rozpoczął się już kolejny sezon skoków narciarskich, dyscypliny, którą pasjonuje się cała Polska. Polscy skoczkowie już na początku sezonu osiągnęli życiowy sukces zwyciężając w drużynowym turnieju o Puchar Świata w niemieckim Klingenthal zdecydowanie wyprzedzili Austrię i Niemcy
- Szykujemy się już do imprez sportowych, które odbędą się w 2017 roku w Polsce a wśród nich m. In Mistrzostwa Europy w siatkówce mężczyzn oraz Mistrzostwa Europy juniorów w piłce nożnej. Trzymamy kciuki za naszych sportowców w całym przyszłym roku.

- // -

NOWOŚCI W BIBLIOTECE/ BIBLIOTEKA POLECA

Książki dla każdego:

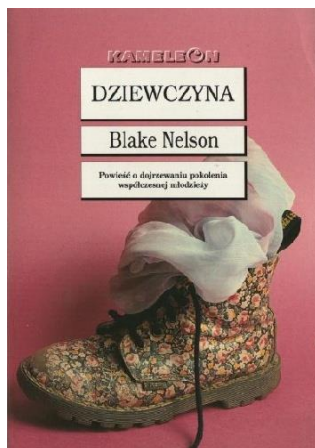
Najnowsza kolekcja De Agostini pt. "Książki dla Małych i Dużych".



Książki pięknie wydane, bardzo kolorowe i przejrzyste. Każda część to proste, dobrze namznane wiersze, bajki w sam raz do popołudniowego i wieczornego relaksu. Obecnie w Bibliotece zakupiono 54 części kolekcji.

Książki obyczajowe, z historii życia wzięte

Blake Nelson-Dziewczyna

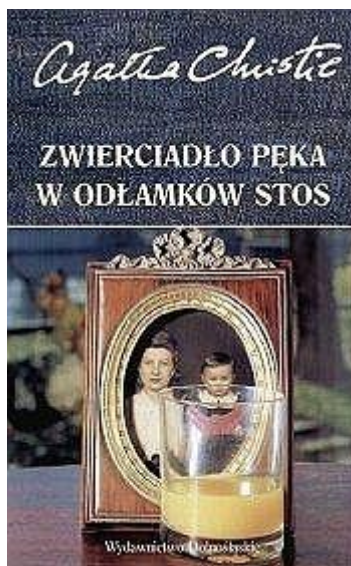


Tak bardzo chciałam się z nim zobaczyć, ale co mogłam zrobić? Iść do jego domu? A co, jeśli to był tylko jednorazowy numerek? A tak prawdopodobnie było. Jednak czy nie moglibyśmy zostać przyjaciółmi? A gdybyśmy byli, to może znów moglibyśmy się kochać... Książka Nelsona jest kroniką podróży z podmiejskiego centrum handlowego do pulsującej życia sceny rockowej Portland,

podczas której bohaterka odkrywa seks,
zdradę i... miłość.

Kryminał

Agatha ChristieZwierciadło pęka w odłamków
stos



Przypadkowa rozmowa gwiazdy filmowej
Mariny Gregg i jej wielbicielki HeatherBadcock
na przyjęciu w Gossington Hall na zawsze

zmienia przyszłość obu kobiet. I to po raz drugi, panie spotkały się bowiem już wcześniej. Dla kogo przeznaczony był zabójczy drink? Kto i po co morduje członków „dworu” gwiazdy? Seria zgonów wstrząsa małym miasteczkiem. Dla kogo przeznaczony był zabójczy drink? Kto i po co morduje członków „dworu” gwiazdy? Seria zgonów wstrząsa małym miasteczkiem.



DO SIEGO ROKU !!!